

**Iz zakona o volitvah narodnih poslancev
za ustavotvorno skupščino kraljevine SHS.**

(Nadaljevanje.)

Člen 31.

V Sloveniji in Dalmaciji, kjer so občine organizirane, toda njih občinski zastopi razpuščeni, sklepa o zahtevah, naj se volilni imenik popravi, gerent z dvema članoma dodeljenega mu sosveta, ki se določita z žrebanjem. Kjer ni takega sosveta, opravlja to delo pristojno okrajno sodišče.

V Medjimurju in Prekmurju sklepa o zahtevah, naj se abecedni volilni imeniki popravijo, pristojno okrajno sodišče.

Člen 32.

Kjer se v tem zakonu navaja prvostopno sodišče, se razumeva za krajine izvan Srbije in Črne gore prvostopno kolegialno (zborna) sodišče, za občinsko sodišče pa se umeva za dežele izvan Srbije in Črne gore občinski urad ali poglavarstvo mestne, trške ali kmetiške občine, v kolikor ne gre za sklepanje o popravkih abecednih volilnih imenikov. A posle, ki se tičejo sklepanja o popravkih abecednih volilnih imenikov, opravlja v krajinah izvan Srbije in Črne gore, kjer so občine organizirane ter imajo občinske odbore, občinski predstojnik (načelnik, knez) ali njegov namestnik skupno z dvema občinskima svetovalcema, ki ju izvoli občinski odbor.

Člen 33.—43.

vsebujejo določila o kandidatnih listah. Ker nas ta za enkrat še ne zanimajo, jih objavimo v izvlečku pozneje.

Člen 44.—48.

govore o volilnem materialu, škrinjah, kroglicah itd. Škrinjice morajo biti napravljene tako, da se spuščanje kroglice vanje ne vidi in ne sliši. Kroglice morajo biti vse enake in iz gume ali drugega prikladnega materiala.

Člen 49.

Volilci smejo glasovati vsak samo po enkrat, samo osebno, samo na volišču svoje občine in samo za potrjene kandidatne liste.

Člen 50.

(Volišča.)

V volilnem okrožju mora biti volišče v poslopju občinskega urada; če pa je to poslopje neprikladno ali če se vrši glasovanje na več krajih, se morajo volitve vršiti v šolskem ali drugem poslopju, ki ga občinski urad določi za to. Nikakor pa se glasovanje ne sme vršiti v prostorih, ki so namenjeni bogoslužju.

V občinah, ki imajo nad 800 volilcev, se mora glasovanje vršiti na več krajih po oddelkih, kakor pač volilci prebivajo; toda vsak oddelek tvori eno volišče.

Če pa so hiše v eni občini zelo daleč od poslopja, kjer bi se moralo vršiti glasovanje, tako da bi bilo volilcem težko priti na volišče, sme državni odbor tudi manjše občine razdeliti na oddelke.

Volišče in poslopje, kjer se bo glasovalo, mora občinski urad objaviti najmanj deset dni pred volitvami.

Kjer so občine male, sme državni odbor, če je to potrebno, odrediti za dve občini samo eno volišče; toda tedaj ne sme biti nego 800 volilcev združenih v eno volišče.

Istovčasno, ko občinski uradi prvostopnemu sodišču predlože abecedne volilne imenike v zmislu člena 21. v odobritev, morajo tudi svoji pokrajinski vladi oziroma v krajinah, kjer je ni, ministrstvu za notranje zadeve predložiti poročilo, koliko volilcev je v vsej občini vpisanih v volilni imenik in koliko bi bilo potemtakem treba v tej občini določiti volišč. Pokrajinske vlade, oziroma ministrstvo za notranje zadeve, morajo takoj, ko se jim predlože ta poročila, državnemu odboru predlagati število volišč v dotični občini. Če bi državni odbor določil več ali manj volišč;

nego bi bilo v dotični občini sestavljenih in prvostopnemu sodišču v potrditev predloženih abecednih volilnih imenikov za dotično občino (člen 21.), mora dotični občinski urad v treh dneh po prejemu poročila o tem prvopredložene volilne imenike preurediti po sklepu državnega odbora ter jih predložiti prvostopnemu sodišču, da postopa po členu 21.

(Nadaljevanje sledi.)

Gospodarstvo.

Tovarna za lesene žeblice ustanovi v Slovenski Bistrici uprava posestev grofa Attemsja. To bo v tem mestecu že druga tovarna za omenjeni predmet.

Kupčija sadja v mariborski okolici se je zadnje čase lepo razvila, ker so prišli kupci iz Banata, Slavonije, Dunaja, Nemčije in celo iz Nizozemske. Dočim se je do zadnjega časa plačevalo najboljše sadje komaj kilogram po 1 K, so sedaj narasle cene na 2 do 3 K za kilogram.

Cene žitu in moki v Banatu so zopet poskočile. Za pšenico se zahteva od 830 do 870 kron, za rž od 570 do 580 kron, za ječmen od 450 do 490 kron, za oves od 220 do 240 kron za 100 kg. Moka št. 1 velja kilogram od 13 do 13.30 kron, moka za kuho od 12 do 12.30 kron, krušna moka pa 11 K.

Pivovarne v Jugoslaviji. V naši državi imamo 42 pivovarn, ki so pred vojno izdelovale 750.000 hl piva. Snujeta se dve veliki novi pivovarni, in sicer v Zagrebu, kjer jo ustanovi gostilničarska zadruga, in v Mostaru, kjer jo ustanove s češkim kapitalom.

Novo sadjarske in vinarske šole na Hrvatskem se ustanove v najkrajšem času. V ta namen se vzamejo potem agrarne reforme pripravna veleposestva, kar se je že zgodilo za tako šolo v Novem, ki ima 30 oralov sveta.

Pridelek tobaka v Hercegovini se ceni letos na 20.000 (lani 18.000) centov. Nasajenega je bilo letos izredno mnogo tobaka, toda uničila ga je suša.

Žita za Avstrijo. Nemška Avstrija je letos nakupila od Jugoslavije, Bolgarije in Rumunije 56.100 vagonov žita ter plačala zanj okoli 5 milijard kron. Kaj bi bilo z Nemci brez naših žitnic?

Drobiž iz lesa je založila nemška občina Hadersfeld, ker primanjkuje kovin in papirja.

Za pregled carinskega poslovanja, proti kateremu je toliko pritožb, bo sestavil finančni minister posebno komisijo, ki bo pregledovala carinsko poslovanje. Nastavijo se tudi potujoči carinski nadzorniki, ki bodo sprejemali pritožbe strank.

Dohodki nove trošarine so proračunjeni za dobo prvega leta tako-le: pri sladkorju s 480 milijoni, pri alkoholu s 320 milijoni, pri pivu s 128 milijoni, pri žganju s 48 milijoni, pri kavi s 96 milijoni kron itd. Vsi dohodki trošarine so proračunjeni na 1 milijardo in 12 milijonov kron.

Izvoz naših žrebet. Za okrepitev naše valute je dovolil ministrski odbor, da se sme iz naše države izvoziti 500 žrebet iz leta 1918. in 1000 žrebet iz let 1919. in 1920.

Cene vinu. Inozemci povprašujejo le po starem vinu, ki ga je že malo. Za novo vino še ni pravega povpraševanja, ker se splošno pričakuje, da bodo cene padle. Ker je letošnji pridelek izboren, naj bi ga vinogradniki, ki nimajo sile za denar, držali, da se nastavijo prave cene. V Istri in na Primorskem so cene trdne. V Istri so prodajali grozdje 100 kg po 60 do 100 lir. Dalmatinsko novo vino se prodaja v Trstu postavljeno liter po 10 kron. Dolenjsko vino ima od 16 do 22 stopinj sladkorja ter se prodaja po 10 do 14 kron liter.

Izvoz vina je še vedno nemogoč vsled velike razlike v tujih valutah in visoke izvozne carine. Na Češkem se prodaja dobro vino hektoliter po 1500, na Dunaju pa po 1550 naših kron, dočim imajo pri nas in na Hrvatskem nekoliko dobra vina ceno od 1600 do 1800 kron, mošt pa po 1000 kron za hek-

toliter. Hektoliter banatskega vina velja na mestu (v Vršču) od 1200 do 1500 kron. — V Italiji so pridelali letos 10 milijonov hektolitrov vina več, kot lani ter se tam prodaja dobro vino hektoliter po 900 naših kron. Za našo vinsko trgovino se potemtakem ne odpira ugodna bodočnost.

Sladkor. Poročila iz Češkoslovaške glede sladkorne letine so prav ugodna. Tudi Nizozemska in Belgija bosta imeli sladkorja za izvoz. Na Angleškem padajo cene sladkorju, istotako v Ameriki. V Nemčiji je pridelek sladkorne repe dober. Cena sladkorju bo od 4 do 4.50 mark.

Izvoz suhega sadja je prost. Plačati je treba 40 kron izvozne carine za 100 kg.

Monopolna uprava in tobak. Monopolna uprava v Beogradu se je šele sedaj, ko so začeli tobak spravljati, spomnila, da se bodo potrebovala zanj velika skladišča, ki so jih začeli z vso naglico graditi. Bati se je, da bodo velike množine tobaka segnile, preden pridejo pod streho.

Trgovski promet med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Lani se je uvozilo k nam iz Češkoslovaške blaga za 168 in pol milijona, od nas pa se ga je izvozilo za 243 milijonov kron.

Naš trgovski promet s Čehoslovaško. Češkoslovaška delegacija je prejšnji mesec posredovala pri naših prometnih oblastih in dosegla marsikatero izboljšavo in ugodnosti. Zlasti je upati, da se izboljša tudi carinsko postopanje. V Mariboru se že vidi to izboljšanje, promet se sedaj vrši mnogo hitreje in točneje. To izboljšanje bo imelo velik vpliv na povzdigo našega trgovskega prometa s Čehoslovaško. Nabava blaga, zlasti tekstilnih potrebščin in manufakturne robe naravnost iz Čehoslovaške je bila dosedaj radi neverjetno počasnega prometa zelo ovirana. Vsled težav v direktnem prometu se je pri nas kupovalo češko blago s posredovanjem avstrijske trgovine, da, celo preko Italije. Sedaj bodo vozili direktni vlaki iz Češke v Jugoslavijo. Avstrija jih mora dopuščati po mirovni pogodbi. Zato je pričakovati, da bodo naše kupčijske zveze s Čehoslovaško hitro oživele. Čehoslovaška ima dobrega blaga, tudi cene bodo za nas ugodnejše, kakor pri italijanskem blagu, ki smo ga kupovali le v največji zadregi. Nadejati se je, da bodo nove prometne uredbe ugodno vplivale tudi na cene manufakturnega blaga. Pri uvozu blaga iz Čehoslovaške v Jugoslavijo se zaračunava carina po minimalnih tarifnih postavkah.

Carinstvo je pri nas tista naprava, ki predstavlja balkanski uradniški sistem in ki daje največ upravičenega gradiva hujskačem proti državnemu edinstvu in proti bratski slogi s Srbi. Zato je nujno potrebno, da dobijo pokrajine odločilno besedo pri carinarstvu.

Dohodki naše carine. Naš uvoz leta 1919. je znašal 2 milijardi 982 milijonov 607.000 dinarjev, v prvi polovici leta 1920. pa 1 milijardo 850 milijonov 164.000 kron.

Vino. Ljutomersko-ormoške gorice, začetkom oktobra 1920. Danes se že ima pregled čez kvantitete in kvalitete vina v tem vinskem okolišu Slovenije. Kvantitativno se sme računati povprečno na 8—10 hl na ha, torej še nekoliko manje kakor lani, ko se je računilo vsaj na 10 do 12 hl. Kvaliteta pa je zelo različna, ker so vinogradniki različno brali. Vinski mošt je kazal v tednu 12.—18./9. 15—17 stopinj sladkorja po klosterneuburski tehtnici; izredno lepo in toplo vreme je povzdignilo moštni sladkor na 17—19 stopinj v prihodnjem tednu. Kdor pa je začel brati po 27./9. je imel 18—21 stopinj sladkorja pri povprečnih sortah. Sortirana vina so kazala v zadnjem tednu minulega in v začetku sedanjega mesca: Burgundec 21—23 stopinj, Rulandec 22—24 stopinj, Muškat silvanec 21—23 stopinj, Laški rizling 19—22 stopinj, Mali rizling 21—23 stopinj, Mozler 19—21 stopinj. Ta vina bodo izvrstna; kakor vse kaže, ne bodo zaostala za l. 1917. Sigurnih cen še ni! Manjše partije se kupujejo po 11—14 K za l.

Vino l. 1920. Gradacija letošnjega mošta, branega zadnje dni septembra in prve dni